

2015-11-30

Minnesanteckningar från möte den 26 oktober 2015 med Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Närvarande:

Roland Sandelin, kommunstyrelsen
Carina Wettemark, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Åsa Pearce, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Jonas Dahl, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Josefin Svensson, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Charlotte Svensson, Planavdelningen, Stadsbyggnadskontoret
Ann-Mari Lindberg, Planavdelningen, Stadsbyggnadskontoret
Mikael Jonsson, Kultur- och fritidsförvaltningen
Jonatan Norberg, C4 Teknik
Marie Thiman, Mark- och exploateringskontoret, KLK
Marit Hedlund, Länsstyrelsen i Skåne
Henrik Andersson, Skogsstyrelsen
Ingvar Holm, Högskolan Kristianstad
Torsten Jeppsson, Vattenrikets Vänner
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Agneta Björklund, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Marit Hedlund, Miljöavdelningen, Länsstyrelsen Skåne
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Jan Olsson, Turistentreprenörerna
Sven Olsson, Köpings Fiskevårdsområdesförening
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsförening
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Hans Cronert, sekreterare samrådsgruppen

1. Bildkavalkad från Jubileet

Carina Wettemark visade bilder och berättade från den lyckade dagen när vi firade 10-årsjubileet som biosfärområde. Det kom 750 besökare som erbjöds ett stort och varierat utbud av aktiviteter arrangemang som biosfärsoffa, sång, symfoniorkester, matlagning med råvaror från Vattenriket mm.

En sammanfattning med alla verksamhetsberättelser för 10 år finns samlade i en fin bok för de som inte redan fått.

2. Vad händer i Vattenriket 2016

Biosfärverksamheten-övergripande

Carina informerade om att det kommer att tas fram nytt handlingsprogram som ska ha samma löpa på 10 år och följa den 10-åriga Periodic review-perioden. Det har tagits

fram en Strategisk färdplan 2020 i kommunen som vi kommer att förhålla oss till. Det finns ett hållbarhetstänkt som genomsyrar färdplanen och ska bakas in i handlingsprogrammet. En viktig punkt som fångar in mycket av biosfärverksamheten är målet Friska ekosystem.

Ekosystemtjänster är ett begrepp som är mycket på gång och som harmonierar väl med devisen Bra för människa och bra för natur. Under 2016 och 2017 kommer Biosfärenheten med naturum att arbeta med och informera kring ekosystemtjänster i teori och praktik. Det kommer att etableras en Mångfaldsrunda i naturums närhet och Biosfärenheten medverkar i forskningsprojekt knutna till både högskolan i Kristianstad och Stockholms resilience center.

Vi kommer under året att trycka extra mycket på den höga biologiska mångfalden vi har i Vattenriket och som speglar många, varierande och värdefulla naturtyper och ett ansvar för förvaltningen och utvecklingen av dessa.

Informations- och programverksamheten vid naturum

Åsa Pearce informerade om naturums program 2016, som i vanlig ordning innehåller örnar och tranor. Det kommer att bli många programpunkter under temat "Det artar sig i Vattenriket".

Det kommer att ske "nyinvisning" och mångfaldsvandringar vid besöksplats Hercules under temat "Vingar över Hercules".

Övrigt som rör information är fortsatt biosfärambassadörsutbildning, biosfärläger, ny håvningsbrygga vid naturum som ska tas i bruk, utveckling av besöksplats vid havet i Äspet, medverkan i Eurando med Linnérundan och att ta fram en ny biosfärfilm.

Vattenrikets vänner

Torsten Jeppsson, Vattenrikets vänner, informerade om att man kommer att ha öppen borg vid Lillö även 2016. Perioden så väl som öppettiderna kommer att förlängas. Man kommer att hålla öppet alla söndagar i maj till augusti, dvs 1 maj till 28 augusti, mellan 11.30 till 15.00.

3. Lägesrapport Periodic review

Carina informerade om att Periodic review blev klar före sommaren, är beslutad av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Därefter har den skickats till svenska MAB-kommittén som gått igenom och yttrat sig mycket positivt om verksamheten under de tio år den bedrivits (bilaga). Yttrandet har tillsammans med allt underlagsmaterial som vi tagit fram skickats till Unesco/MAB-sekretariatet i Paris. Vårt ärende kommer att behandlas vid det världsomfattande biosfärmötet i Lima, Peru, i mars.

4. Lägesrapport kommunala Kust- och havsplanen

Charlotte Svensson informerade om läget för det pågående arbetet med den kommunala kust- och havsplanen. Arbetet drivs av Charlotte och Monica Axelsson på stadsbyggnadskontoret och de har också hjälp av Ann-Mari Lindberg som ska vara ett stöd i samrådsprocessens dialoger.

Just nu finns mycket fokus kring planering av havet på lokal, nationell och internationell nivå. Många intressen ska samsas och vägas samman i havsområdena. Kristianstads kommun har en lång kuststräcka och ett stort kommunalt havsområde varför arbetet med att planera vår kust och vårt hav initierats. Syftet är att klargöra hur vi vill använda detta område och vilka intressen som möts här.

Planen utgör en revidering av översiktsplanen för det geografiska området som gäller kusten och havet. De många riksintressen som finns längs kusten och i havet (kustzon, hamn, försvar, friluftsliv, kultur, naturvård, vindkraft, sjöfart) ger en fingervisning om de många intressen som möts här. Resultatet ska fungera både som ett strategidokument som ger vägledning för beslut gällande användningen av kommunens kust- och havsområde och som ett hjälpmedel för oss i den fysiska planeringen, bygglov etc.

Planen kommer att hantera strategier gällande bebyggelse, infrastruktur, ekosystemtjänster, sociala frågor, näringsliv, turism mm. För närvarande pågår ett arbete även med nationella havsplaner och mycket forskning kring havsfrågor. Man hoppas kunna dra nytta av detta i det lokala planarbetet. Tanken är också att genom en bra medborgardialog få en ökad samsyn. I arbetet med havsplanen vore Samrådsgruppen en värdefull dialogpart, därför kommer gruppen att bjudas in till en workshop i februari.

5. Kort information om vattenanknutna åtgärder

- *Lekgrus i Helgeån vid Torsebro.* Jonas Dahl presenterade flera lyckade samverkansprojekt kring vatten, bl a restaureringen av gamla åfåran i Torsebro med lekgrus. Här har vi fått omedelbar respons. En jämförelse före och efter visar att man hade några enstaka fiskar före åtgärden. Vid provfiske efter åtgärden noterades åtta arter; lax (årsyngel!), öring, sandkrypare, nejlonöga, färna, ål, lake och grönling. Åtgärden kommer också att gynna sportfisket som utgör en viktig rekreativ ekosystemtjänst. I Mörrumsån omsätts 50-60 miljoner kronor. Många har varit med och finansierat; Länsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, sportfiskarna och Nedre Helgeåns fiskevårdsområde. Frågan om fiskens vandringsmöjligheter i Helgån diskuterades. Vid Torsebro finns en gammal sämre fungerande fiskväg. Många kraftverk uppströms förhindrar åtgärdande av uppströmsliggande delar. Pågår en vattendragsutredning som bl a tittar på gamla kraftverk och hur man ska hantera dessa.
- *Marinbiolog.* Vid biosfärenheten har marinbiolog Lena Svensson arbetat med havsfrågor de senaste somrarna. Biosfärenheten har lämnat in en ansökan till Region Skånes Miljövårdsfond med hopp om att kunna fortsätta utveckla kunskapen om havet.
- *Vattendragsåtgärder.* Det kommer att ske fortsatta åtgärder i mindre vattendrag som rinner till Helgeån, bl a Vinnöån och Vramsån.
- *LOVA-ansökan.* En ny LOVA-ansökan till Länsstyrelsen är på gång för tidsperioden 2016-2017. Den kommer även att inkludera Skräbeåns avrinningsområde och samarbete med Bromölla kommun.

6. Åtgärder för att höja tillgängligheten längs Linnérundan och åtgärder vid Hercules naturreservat/Besöksplats Hercules.

Hans Cronert berättade om att de många åtgärder som nu sker för investeringsmedel i C4 Tekniks budget för att förbättra tillgängligheten för funktionshindrade längs Linnérundan. Under årets etapp sker bland annat åtgärdande av stigen över Isternäset med grusning och handikappassager där vi har färstar, uppförande av ny utsiktsplattform med ramp, ramp vid Östra Lillöbron och ramp som gör det möjligt att komma upp på borggården vid Lillö. I sammanhanget kan nämnas att vallgraven vid Lillö rensats och att ny slang med pump för att kunna tillföra vatten sommartid ordnats.

När nya vallen vid Härlövsborg är klar under 2016, kommer även denna sträcka att fräschas upp.

Vid Herculesreservatet planeras i samarbete mellan C4 Teknik och Biosfärenheten utbyte av utställning i tornet, utbyte av gammal spång och ersättning av Holmaspången med grusstig.

7. Strafföreläggande – fiske i strid mot reservatsföreskrifterna

Under flera år har det varit problem med att man fiskar där det inte är tillåtet vid Herculesdammarna och att man skräpat ner till men för andra besökare och för betesdjuren i Hercules naturreservat. Reservatsföreskrifterna ändrades därför av Länsstyrelsen, fiske totalförbjöds och information om detta sattes upp. Informationen saboterades och fiske fortsatte.

Genom fotografering av fiskeutövandet och avläsning av bilsskyltar kunde två personer knytas till pågående fiske i strid mot föreskrifterna. I förebyggande syfte polisanmälades detta. Något förvånande, men samtidigt glädjande fick personerna utdömt ett strafföreläggande med böter för brott mot reservatsföreskrifterna (som utfärdats med stöd av Miljöbalken).

8. Problem med framkomlighet i Helgeå vid Åhus – båtturen rekreation och turism i Helgeån

Jan Olsson tog upp problemen med framkomligheten i gamla åfåran mellan Åhus och Härnestad. På flera ställen finns träd som riskerar att falla (och med jämna mellanrum också faller över ån), med försämrade framkomlighet och fara för de som kommer med båt. Förhållandet ställer till det både för turistentreprenörer på vattnet och för de många fritidsbåtsägarna.

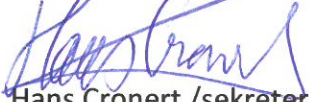
Frågan kring framkomlighet, tillgänglighet och säkerhet för de som åker båt i Helgeån har diskuterats under många år och planer har funnits inom kommunen att ur rekreativ och turistisk synvinkel göra en genomgång av sjövägen mellan Torsebro och havet och därigenom få ett underlag för beslut om hur man kan göra ån och sjöarna attraktiva och säkra för båtfolket. Bland annat bör diskuteras iläggningsplatser, toaletter, skräphantering (bl a vid Kavrö bro), uppmärkning av rännorna genom Hammarsjön och

Araslövssjön, möjligheten att i samråd med markägarna säkra rätten att ta bort träd som fallit/riskerar att falla över ån mellan Härnestad och Åhus mm.

Bestämdes att Samrådsgruppen ska uppmärksamma Kommunledningskontoret i frågan, med hopp om att ett initiativ tas och som kan förankras politiskt.

9. Nästa möte

Bestämdes till **måndagen den 29 februari, kl 1830 på naturum.**

Hans Cronert /sekreterare/

Roland Sandelin /ordförande/

Bilaga

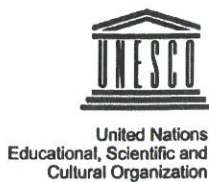
Svenska MAB-kommitténs yttrande över Kristianstads Vattenrike Biosphere - Periodic Review 2005-2015

Sändlista

Roland Sandelin, miljö- och hälsoskyddsnämnden
Börje Emilsson, kommunstyrelsen
Lars-Göran Sandréus, kommunstyrelsen
Marie Thiman, Mark- och exploat.avd, Kommunledningskont.
Tommy Danielsson, Miljö- och hälsoskyddskontoret
Ulrika Hedlund, Miljö- och hälsoskyddskontoret
Susanne Norlindh, C4 Teknik
Monica Axelsson, Stadsbyggnadskontoret
Charlotte Svensson, Stadsbyggnadskontoret
Ann-Mari Lindberg, Stadsbyggnadskontoret
Eva Berglund, Planering & Strategi, Kommunledningskontoret
Mikael Jonsson, Kultur- och fritidsförvaltningen
Åsa Melkersson, Barn- och utbildningsförvaltningen
Carina Wettemark, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Karin Magntom, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Josefin Svensson, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Karin Hernborg, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Åsa Pearce, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Sam Peterson, Biosfärenh., Kommunledningskontoret.
Ebba Trolle, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Jonas Dahl, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Sussie Söderlund, Biosfärenh., Kommunledningskontoret
Paul Eric Jönsson, Länsstyrelsens miljöavdelningen
Per-Magnus Åhrén, Länsstyrelsens miljöavdelningen

Marit Hedlund, Länsstyrelsen miljöavdelningen
Henrik Andersson, Skogsstyrelsen, Skånes distrikt
Ulla Berglund, Skogsstyrelsen, Skånes distrikt
Peter Askman, Region Skåne
Ingvar Holm, Högskolan Kristianstad
Torsten Jeppsson, Vattenrikets Vänner
Christer Jönsson, Helgeåns Vattenråd
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Jan Olsson, Turistentreprenörerna
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Agneta Björklund, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Erik Bäckstedt, Nedre Helgeåns Regleringsföretag
Åke Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Hans Wellin, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Sven Olsson, Köpinge Fiskevårdsområdesförening
Claes Bergkvist, Ålakademin
Patrik Jönsson, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsförening
Olle Andersson, Kristianstad Drottningssklubb

Bilaga

2015-09-17

To:

MAB Secretariat
1, rue Miollis,
Paris 75732 Cedex 15
France

From:

The Swedish MAB-committee

Kristianstads Vattenrike Biosphere Reserve – Periodic Review 2005-2015

Kristianstads Vattenrike Biosphere Reserve (KVBR) is a result of a bottom-up initiative that has revolutionized the ecosystem management in the municipality of Kristianstad since the start in 1989. KVBR has had an important role in changing the municipality's perception of landscape and environmental work. An indicator of the effects KVBR's work is the building of the visitors centre naturum Vattenriket, where the Municipality of Kristianstad invested 10 million Euros and gives an annual support of 1 million Euro to ensure the important task of increasing knowledge amongst locals. This investment would not have been made, unless the municipality truly saw the importance of KVBR for the sustainable management of the local landscape.

KVBR is the first post-Seville biosphere reserve in Sweden and has played a key role in activating the post-Seville MAB-programme in Sweden. It has contributed greatly to the strong foundation upon which the Swedish MAB-programme today resides. A fundamental necessity for the activation of the post-Seville MAB-programme, was to identify a suitable host that would give future Swedish biosphere reserves the best preconditions in order for them to thrive and develop. The identified host, the Swedish Environmental Protection Agency, is still the strongest supporter of the Swedish MAB-programme.

KVBR is an outstanding example in Sweden on integrated social ecological development. It has been and still is a leading star and inspiration to others to start the process to form new biosphere reserves in Sweden.

The Swedish MAB-committee strongly endorse the periodic review of Kristianstads Vattenrike Biosphere Reserve.

Sincerely,

Göran Blom
Chair of Swedish MAB Committee